

на церковнитѣ книги требуваше да го науче, чи тия: „аѣ, та, то, тѣ“ — нищо друго не сж, освѣнъ староцерковното: „тѣ, та, то, тѣ.“ — Така и французскитѣ, и италиянскитѣ, и на другитѣ народи, що считатѣ за бащининъ языкъ латинскыйаѣ, членоветѣ нищо друго не сж, освѣнъ латинското мѣстоимение: *ille, illa, illud*.¹⁾ — Затова г. Андреовъ наречи членоветѣ: „прилоги.“²⁾ — Ако г. Христати и сѣки другий погледне въ горѣреченото издание на Остромировото евангелие, ше ся увѣри и за членоветѣ и за ж и иж, и неволно ше ся согласи съ правото дѣло. Въмѣсто да изфжрля отъ граматикжтж си членоветѣ и юсоветѣ, по-добрѣ бѣше да изфжрли причастието, което нѣма говорнийаѣ языкъ; но защото ся случатѣ причастия, нека ги наречемъ имена прилагателни. За старобългарскитѣ падежи согласни сми да ся удержатѣ и тѣ съ новитѣ, защото ся сохранихж въ притчитѣ и пѣснитѣ и защото облекчаватѣ писанието.

Това Христакиево послѣдно афорическо изрѣчение за членоветѣ, виде ся, послѣдова г. К. Фотиновъ, който такожде до 1845 годинж пишаше съ членове, а сега ся яви противникъ на тѣхъ, както пише въ Любословието си (20 стр., февр. 1848). Но и другий новий сорежнователъ г. П. Г. Пиперовъ показа ся съ Христакиевото мнѣние на литературното поприще. Движимъ отъ усердието (въ 1845 годинж, Виена) издади бжлгарскыйаѣ преводъ на пжрвата часть Телемаха. Но и тия филологи, надявами ся, да познаяѣ наедно съ г. Христати погрѣшкжтж си и да ся соединяѣ въ общото стадо, дѣто така могатъ, като родолюбци, много добро да направяѣ за просвѣщението ни.

Но да не помислите, любезни соотечественици! чи ми ся обявлявами хвалители на Андреовата граматика; не,—право—не. Ми говоримъ това, що е право, то е, чи той шествува въ главнийаѣ составъ,³⁾ въ старобитнийаѣ нашъ языкъ, затова граматиката му е предпочителна, и ако той не измисляше, штоо однакожъ нѣма никакво сжщественое неудобство, нови имена, както; „прилогъ, мѣстоиме, связка,⁴⁾ сегашно, капка, питка бѣлежка“⁵⁾ и пр.; ако отъдѣляваше членъаѣ отъ името и направяше и склонение особно безъ членъаѣ;

¹⁾ Онзи, онази, онова. ²⁾ Приложения, притурки, прилози. ³⁾ Съставна часть. ⁴⁾ Свръзка. ⁵⁾ Издирвателна (обяснителна) бележка.